

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 23885/2008. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, budapesti lakosok által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során - figyelemmel az Rtv. 93/ A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 20/2008. (VI. 25.) számú állásfoglalása megállapításaira - a rendőri intézkedés elleni panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján - figyelemmel a Közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. tv. (a továbbiakban: Ket.) 109. § (2) bekezdésére - fellebbezésnek helye nincs, az ellen közvetlen bírósági felülvizsgálatnak van helye. A keresetlevelet jelen határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani a Fővárosi Bírósághoz a Ket. 109. § (1) bekezdése, valamint a Polgári Perrendtartásról szóló 1954. évi III. törvény (Pp.) 326. § (7) bekezdése alapján.

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Panaszos
- 3) Független Rendészeti Panasztestület
- 4) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 5) Budapesti IV. kerületi Rendőrkapitányság vezetője

INDOKOLÁS

A Panaszosok 2008. február 1-jén 20.15 és 20.35 közötti időben a Budapest, IV. kerület Árpád u. 88. számú épület előtti területen tartózkodtak. A közelben igazoltatást végrehajtó rendőrök szolgálati gépjárműve a buszmegállóban állt. Az intézkedés befejezésekor egy ott tartózkodó állampolgár felhívta a figyelmüket arra, hogy két személy az igazoltatás alatt körbejárta a szolgálati járművet, valamint a korábban igazoltatott személyekkel beszélgetett. Ezt követően a szolgálati járművel a két megjelölt személy mellé hajtottak és a nyitott ablakon át, a napszaknak megfelelő köszönést követően az eljáró rendőr kérdőre vonta őket. Miután a kérdésre azt a választ kapták, hogy semmi közük hozzá, és miért válaszolnának a rendőröknek, kiszálltak az autóból és igazoltatták Panaszosokat. Személyazonosságuk megállapítását, valamint az adatok rögzítését követően a rendőrök közölték azt, hogy az intézkedésről jelentés fog készülni. Az egyik panaszosnál egy fényképezőgép volt, amellyel a szolgálati járműről és az intézkedésről fényképeket készített. E körülmény miatt a rendőrök közölték velük, hogy nem járulnak hozzá ahhoz, hogy a fényképek és az intézkedések tartalma nyilvánosan bármilyen módon közlésre kerüljön. A Panaszosok mindvégig arrogánsan viselkedett és a Budapesti Rendőrfőkapitánnyal való ismeretségre hivatkozva fenyegetőztek.

Az intézkedésről az eljáró rendőrök jelentést készítettek. Az igazoltatások oka a jelentés szerint az volt, hogy 20 óra 10 perckor a rádióforgalmazáson keresztül a tudomásukra jutott, hogy a Budapest, IV. ker. Árpád fejedelem úti iskolában lopás történt. A forgalmazáskor az Árpád úton haladtak és észlelték, hogy az iskola felől egy nagyobb, fiatalokból álló csoport sétált az Árpád út irányába. E csoport tagjai, amikor meglátták a rendőrautót, szétváltak. A rendőrök ezt észlelve álltak meg a buszmegállóban és kezdték meg az igazoltatást a fenti fiatalokból álló csoport egy részével szemben.

Ezen intézkedésüket követően, egy ott tartózkodó állampolgár felhívására kezdték meg panaszosok igazoltatását.

A Rendőrség az Rtv. felhatalmazása alapján védi a közbiztonságot és a közrendet, őrzi az államhatárt, ellenőrzi a határforgalmat és fenntartja az államhatár rendjét. *"A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani."* (Rtv. 29. § (1) bekezdés). Az itt felsorolt célok közül az intézkedő rendőrök az igazoltatás helyszínén bűnüldözési célból, annak érdekében jelentek meg, hogy egy bűncselekmény elkövetésével kapcsolatban adatokat gyűjtsenek, az elkövetőket felkutassák.

A rendőrök a rádióforgalmazás útján kapott információk alapján, rendőri feladataik ellátása keretében a helyszínen (a buszmegállóban) tartózkodók személyazonosságának a megállapítását végezték. Figyelemmel az adott körülményekre a rendőrök indokoltan kezdték meg az intézkedést.

A rendőrök az igazoltatás indokát az intézkedés során közölték, majd erről a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet (a továbbiakban Szolgálati Szabályzat) 38. § (3) bekezdése alapján írásos jelentést készítettek.

A rendőrök az igazoltatást az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján, továbbá a Szolgálati Szabályzat 38. § (1)-(3) bekezdésének rendelkezéseit betartva hajtották végre.

Fentiek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

A Panasztestület a panaszosok által 2008. február 5-én előterjesztett panaszát megvizsgálta, és fent hivatkozott állásfoglalásában azt megalapozottnak találta. A Panasztestület az 1949. évi XX. törvény a Magyar Köztársaság Alkotmánya XII. fejezet 59. § (1) bekezdés szerinti személyes adatok védelméhez való jog súlyos sérelmét állapította meg.

A Panasztestület megállapításaival a fentiekben kifejtett, illetve az alábbi indokok alapján nem értek egyet.

- I.** *"Panaszosok kérdésére, hogy mi volt az oka igazoltatásuknak és adataik feljegyzésének – közölte, hogy ha visszaélnének a fényképfelvételekkel, akkor dokumentálva legyen az eset. Panaszosok ezt az indokot nem tartották kielégítőnek. (...) A testület a panasz teljes körű kivizsgálásához az ORFK Ellenőrzési Szolgálatán keresztül kérte az intézkedő rendőrök nyilatkoztatását arra nézve, hogy a panaszosokkal szembeni intézkedésnek mi volt a pontos indoka. A Testület e tárgyban tett megkeresésére közel másfél hónap elteltével sem érkezett válasz, ezért a Testület a tárgybeli panaszügyben a rendelkezésre álló információk alapján volt kénytelen döntést hozni -figyelemmel az Rtv-ben előírt 90 napos ügyintézési határidő betartására. "*

Az ORFK Ellenőrzési Szolgálatához - postai úton - 2008. május 28-án érkezett meg a Panasztestület megkeresése, melyre a válasz 2008. június 30-án került megküldésre (az átadás személyes kézbesítés útján történt, tehát ezen a napon érkezett meg a Panasztestülethez). E válasz mellékleteként több száz oldalas dokumentum átadása történt meg, többek között a 6/2008/Pan. számú ügy, ezen belül a két személlyel kapcsolatos rendőri intézkedésről készült jelentés (iratjegyzék 138. tétel). Ily módon az állásfoglalásban kifogásolt késedelmes megküldés nem róható fel a rendőrségnek. A Panasztestület átiratának keltezésétől, annak ORFK-ra történő megérkezéséig közel három hét telt el.

Az intézkedő rendőrök által készített jelentésben az igazoltatás indoka nem a Panaszosok által előadott, és a Panasztestület állásfoglalásában is helytelenül szereplő ok. Az igazoltatás indoka, a környéken lévő iskolában történő lopással kapcsolatos adatgyűjtési tevékenység, azaz bűnüldözési cél. A rendőrség tagjait az Rtv. 13. § (1) bekezdése szerinti intézkedési kötelezettség terheli. Köteles tehát intézkedni, amennyiben a közbiztonságot, a közrendet sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt észlel, illetve ilyet tudomására hoznak. Az igazoltatást végző rendőrök egy rádióforgalmazáson kapott információ alapján kezdték meg intézkedésüket álláspontom szerint helyesen.

A feladat végrehajtását követően, egy ott tartózkodó állampolgár észlelése és felhívása alapján kezdték meg a Panaszosok igazoltatását. Az állásfoglalás egy későbbi megállapításában hivatkozott, az Országos Rendőr-főkapitányság által 2008-ban kiadott rendőri igazoltatásról szóló tájékoztatóra: „(...) *a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rendőri igazoltatásról készített tájékoztató, mint egyfajta módszertani útmutató a fenti tág értelmezésű jogszabályhely vonatkozásában helyesen hívja fel a figyelmet arra, hogy az igazoltatás (mint minden rendőri intézkedés) célhoz kötött.*” A fenti tények ismeretében az idézett útmutatóra is figyelemmel a rendőri intézkedés jogszerű volt. Ugyanakkor e tájékoztató az alábbi, a kérdéses ügygel párhuzamba hozható szituációt vázolja fel: *”A mindennapok során gyakran az állampolgárok is találkozhatnak olyan körülményekkel, amelyek figyelembe vételével a bizonyos helyen, bizonyos időszakban tartózkodó személyek, azok viselkedése jogellenes magatartás tanúsítására irányuló szándékára lehet következtetni. (...) Valaki gyanúsán méregeti a bevásárlóközpont parkolójában hagyott gépkocsimat. Ilyen esetekben a gyanús személy igazoltatása elegendő lehet a jogsértő cselekményelkövetésének megelőzéséhez, vagy a már esetlegesen elkövetett jogsértés felderítéséhez fontos kiinduló pontot biztosíthat.*” Az ügyben szereplő igazoltatás egy másik állampolgár mintegy "bejelentésére", azért történt meg, mert a panaszosok - szerinte - gyanúsán viselkedtek. A rendőri jelentés tartalmazza, hogy a két igazoltatott személy körbejárta a szolgálati járművet. Ebből a rendőrök joggal következtettek arra, hogy - mivel a szolgálati járműből a rádióforgalmazás a járműbe hajolva jól hallható - az állampolgárok olyan adatokhoz juthatnak, amelyek nem tartoznak rájuk, vagy akár a járműben kárt tehetnek.

II. *”Ugyanakkor a panaszbeadványból megállapítható volt, hogy az igazoltatást vélhetően a panaszosoknak azon magatartása váltotta ki, hogy a másokkal szemben intézkedő rendőrökről, illetve szabálytalanul leállított gépkocsijukról fényképfelvételt készítettek. ”*

A panaszbeadvány és az intézkedésről készült jelentés e ponton ellentmondásban van, mivel az igazoltatás indoka nem a fényképfelvétel készítése volt, hanem a fent kifejtett indokok együttes fennállása (bűnüldözési, bűncselekmény elkövetőjének felderítéséhez fűződő érdek, valamint egy állampolgár "bejelentése").

A KRESZ vonatkozó szabályainak betartása ebben az esetben veszélyeztette volna az intézkedés végrehajtását figyelemmel arra a körülményre, hogy a rendőrautó közeledtével a jelentésben szereplő, fiatalokból álló csoport tagjai szétváltak. Tény, hogy a jármű szabálytalanul állt meg, azonban az intézkedés végrehajtásának sikere azon múlt, hogy azt minél előbb megkezdjék. A bűnüldözési érdekből végrehajtott intézkedés során elkövetett csekély súlyú szabálysértés az eset összes körülményeinek figyelembe vételével társadalmi veszélyességgel nem bír. A társadalom, a legtágabb értelemben vett közösség a rendőrségtől azt várja el, hogy hathatósan, gyorsan és eredményesen lépjen fel a bűncselekmény elkövetőivel szemben. A többség szemében tehát a rendőrök ilyen fellépése éppen, hogy elvárt magatartás. Ezzel szemben a panaszosok az adott helyzetet - a szabálytalan parkolást - az azt indokoltá tevő körülményből kiragadták, ezt előtérbe helyezve a rendőrök udvarias kérdésére arrogánsan válaszoltak, majd az igazoltatás indokoltságát vitatták.

III. „A konkrét panasz kapcsán – a Testület álláspontja szerint – alapvető jogot érintő sérelem a panaszosok személyes adatainak védelméhez való jogával összefüggésben merülhetett fel.”

III/1. „(...)Az Rtv. a személyes adatok megismerése tekintetében széles körű jogosítványokkal ruházta fel a rendőröket. E szerint a rendőr személyazonosság megállapítása céljából igazoltathat, az igazoltatott pedig köteles személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. (...) csak akkor fogadható el az igazoltatott személy adatainak rögzítése, ha azok további intézkedés, eljárás céljából szükségesek.”

"A Testület ezért, a konkrét ügyben úgy foglalt állást, hogy amennyiben a panaszosok személyes adatainak rögzítésére a törvényben, valamint a Szolgálati Szabályzatban foglalt indokok (ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges) hiányában került sor, illetve az igazoltató lap felvételét egyéb ésszerű, okszerű követelmények nem indokolják, úgy az intézkedései sérült a panaszosok személyes adatok védelméhez fűződő joga. (. . .) A panasz alapján a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy az igazoltatásnak ésszerű és törvényes indoka nem volt, erre figyelemmel pedig az intézkedés jogalapja nem meghatározható. Ez pedig a panaszosok személyes adatainak védelméhez fűződő jogát sértette. "

Ezekkel a megállapításokkal nem értek egyet. A fentiekben kifejtett indokok alapján az adatok rögzítésére további eljárás céljából volt szükség, mivel az intézkedést egy lopás bűncselekmény elkövetése előzte meg, és ezzel kapcsolatban történtek az igazoltatások. A rendelkezésre álló adatok alapján az ügyben nyomozás indult és ennek során kerültek felhasználásra az igazoltatott személyek adatai.

A rendőrök egy bűncselekmény felderítése, tanúk felkutatása, az elkövető személyének tisztázása érdekében jártak el. Az intézkedésük közben a helyszínen lévő és gyanúsán viselkedő, majd velük vitába kerülő állampolgárok igazoltatását hajtották végre. A közösség érdekében, a törvényben meghatározott feladatukat látták el, jogsértést nem követtek el, mert mind az Rtv., mind a Szolgálati Szabályzat igazoltatásra vonatkozó szabályait betartották.

III/2. "A panaszolt esetben az igazoltatást kiváltó ok minden bizonnyal az volt, hogy a panaszosok rögzítettek egy feltételezett jogsértést a rendőrség tagjai részéről. Az eset dokumentálásával (fényképfelvétel) pedig olyan adatok birtokába jutottak, melyek adott körülmények között alkalmasak lehetnek arra, hogy az érintett rendőrökkel szemben joghátrányt eredményezzen. "

E feltételezés nem megalapozott. Az igazoltatás indoka nem a fényképfelvétel készítése, ez az alapintézkedéstől független, másodlagos körülmény volt. Az igazoltatás az igazoltatott személyek fényképezéssel kapcsolatos tevékenységétől függetlenül történt, egy állampolgár felhívására. A fényképfelvétel készítése az igazoltatás során csupán egy kérdésként vetődött fel, melyre az igazoltatottak nem válaszoltak, illetve válaszuk arrogáns és fenyegetőző volt.

IV. "A Testület szerint a súlyos alap jogsérelem megállapítását nem egyszerűen az indokolja, hogy az intézkedés nem volt jogszerű, hanem az, hogy arra megfélemlítő, megtorló jelleggel került sor, ami elsődlegesen arra irányult, hogy a panaszosokban tudatosítsa: az ő adataik is a rendőrök birtokába kerültek. "

Álláspontom szerint az igazoltatás során az eljáró rendőrök nem keltettek félelmet az állampolgároknak, ennek következtében megtorlásként sem értékelhették az intézkedésüket. Ezt támasztja alá az is, hogy egy közelben tartózkodó állampolgár bizalommal fordult a rendőrökhöz, éppen egy jogsértés megelőzése érdekében. A Panaszosok által kifejtettek szubjektíven ítélik meg a rendőri intézkedést és figyelmen kívül hagyják azt a körülményt, hogy a rendőrök a munkájukat végezték, sem megfélemlíteni, sem fenyegetni, sem pedig megtorló jelleggel adatok birtokába kerülni és azokkal visszaélni nem volt szándékuk.

"Egyúttal a Testület általános érvénnyel kívánja felhívni a figyelmet arra, hogy a rendőri intézkedés nem irányulhat arra, hogy az állampolgárokat, amennyiben rendőri jogsértést vagy visszaélést tapasztalnak, annak dokumentálásától, bejelentésétől elriassza."

A Panasztestület ezen általános érvényű megfogalmazásával messzemenően egyetértek. A Rendőrségnek ugyanis egyik fontos célja, hogy a tevékenysége során fogantatott intézkedések törvényessége, szakszerűsége, kulturáltsága folyamatosan javuljon és ebben a tekintetben is számítanak valamennyi állampolgár együttműködésére, javaslataira, hovatovább kritikáira is.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmánya az 1949. évi XX. törvény XII. fejezet 59. § (1) bekezdése;
- a polgári perrendtartásról szóló 1954. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 109. § (1) és (2) bekezdése;
- az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény 18. § (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 1. § (1) bekezdése, a 13. § (1) bekezdése, 29. § (1) bekezdése, 92. § (1) bekezdése, a 93/A § (1)-(5), valamint a (7) és (9) bekezdései;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet 38. § (1)-(3) bekezdései;
- A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény;
- A 218/1999. (XII. 28.) Kormányrendelet az egyes szabálysértésekről 54. § (1) bekezdése;
- 1/1975. (11.5.) KPM-BM együttes rendelet a közúti közlekedés szabályairól 40. § (5) bekezdés i) pontja.

Budapest, 2008. július 16.

**Dr. Bencze József r. altábornagy
sk.**